

Woensdag, 13 maart 2002

P5_TC1-COD(2001)0077B

Standpunt van het Europees Parlement, in eerste lezing vastgesteld op 13 maart 2002 met het oog op de aanneming van Richtlijn 2002/.../EG van het Europees Parlement en de Raad tot wijziging van Richtlijn 98/30/EG betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap en met name op artikel 47, lid 2, artikel 55 en artikel 95,

Gezien het voorstel van de Commissie ⁽¹⁾,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité ⁽¹⁾,

Gezien het advies van het Comité van de regio's ⁽²⁾,

Volgens de procedure van artikel 251 van het Verdrag ⁽³⁾,

Overwegende hetgeen volgt:

- (2) Richtlijn 98/30/EG van het Europees Parlement en de Raad van 22 juni 1998 betreffende gemeenschappelijke regels voor de interne markt voor aardgas ⁽⁴⁾ **heeft** in belangrijke mate bijgedragen tot de totstandkoming van *die* markt.
- (3) Uit de ervaring die met de uitvoering van deze **richtlijn** is opgedaan, blijkt dat voordelen uit de interne markt voor aardgas beginnen voort te komen in de vorm van verbeterde efficiëntie, prijsverlagingen, kwalitatief betere dienstverlening en toegenomen concurrentie **in enkele lidstaten**. Er zijn evenwel, **zoals vermeld in het recente „Benchmarking-onderzoek” van de Commissie, op de volgende terreinen** nog belangrijke tekortkomingen en mogelijkheden tot verbetering van de werking van de markten:
 - **versterking van de marktkrachten, meer bescherming van de kleine verbruikers en betere beschikbaarheid van aan hen te verstrekken informatie,**
 - **beperking en harmonisatie van tariefstructuren bij doorgifte en distributie door ex ante-prijsstelling en ontvlechting van eigendomsrechten,**
 - **het nemen van concrete maatregelen om gelijke concurrentievoorwaarden te scheppen bij de gasproductie en om het gevaar van marktbeheersende posities en agressief marktgedrag te beperken,**
 - **het nemen van maatregelen in verband met de neiging van de markt om de vraag naar gas te stimuleren,**
 - **het scheppen van een noodzakelijk kader voor nieuwe energiediensten die mede nodig zijn ter compensatie van in de energie-industrie verloren gegane arbeidsplaatsen.**
- (3) **Met de rechten die de Europese burgers in het Verdrag worden gegarandeerd op het gebied van vrij verkeer van goederen, vrijheid van dienstverlening en vrijheid van vestiging, is evenwel alleen een volledig opengestelde markt in overeenstemming waarop alle consumenten hun leveranciers vrijelijk kunnen kiezen en alle aanbieders vrijelijk aan hun klanten kunnen leveren.**
- (4) **Gezien de verwachte grotere afhankelijkheid van het verbruik van aardgas is het zinvol initiatieven en maatregelen te overwegen om de wederkerige toegang tot de netten van derde landen te bevorderen en verstoringen van de concurrentie als gevolg van de invoer uit landen die niet onder de Gemeenschapswetgeving vallen zo veel mogelijk te beperken.**

⁽¹⁾ PB C 240 E van 28.8.2002, blz. 60.

⁽¹⁾ PB C 36 van 8.2.2002, blz. 10.

⁽²⁾ PB C ...

⁽³⁾ Standpunt van het Europees Parlement van 13 maart 2002.

⁽⁴⁾ PB L 204 van 21.7.1998, blz. 1.

Woensdag, 13 maart 2002

- (5) Op zijn bijeenkomst op 23 en 24 maart 2000 in Lissabon heeft de Europese Raad gevraagd om een snelle voortgang van de voltooiing van de interne markt voor de elektriciteits- en gassector en om een versnelling van de liberalisering in deze sectoren met het oog op de totstandbrenging van een volledig operationele interne markt op deze gebieden. In zijn resolutie van 6 juli 2000⁽⁵⁾ over het tweede verslag van de Commissie betreffende de stand van de liberalisering van de energiemarkten heeft het Europees Parlement de Commissie verzocht een gedetailleerd tijdschema vast te leggen voor de verwezenlijking van nauwkeurig omschreven doelstellingen met het oog op een geleidelijke maar volledige liberalisering van de energiemarkt.
- (6) De voornaamste hinderpalen voor de totstandbrenging van een volledig operationele interne markt betreffen de toegang tot het net, **prijsvaststelling** en een van lidstaat tot lidstaat uiteenlopende mate van openstelling van de markt, **verschillen in nationale aanpak van de internalisering van milieukosten en verschillen in hoogte van de overheidssteun aan sommige delen van de energiesector**.

⁽⁵⁾ PB C 121 van 24.4.2001, blz. 451.

Woensdag, 13 maart 2002

- (7) Teneinde tot niet-discriminerende toegang tot het net te komen, is de onafhankelijkheid van de transmissiesysteembeheerder van het grootste belang. Daartoe moeten de bepalingen inzake ontvlechting worden verscherpt. Teneinde niet-discriminerende toegang tot het distributienet te waarborgen, dienen ontvlechtingsvoorschriften voor de distributiesysteembeheerder te worden ingevoerd voor beheerders van *aardgasdistributiesystemen*. **De aanleg en het onderhoud van de nodige netwerkinfrastructuur, waaronder interconnectiecapaciteit, is een absolute voorwaarde voor een stabiele voorziening.**
- (8) Teneinde kleine distributiebedrijven geen onevenredige financiële en administratieve lasten op te leggen, dienen de lidstaten, waar nodig, in staat te zijn deze bedrijven te ontheffen van de ontvlechtingsvoorschriften.
- (9) Verder dienen nog maatregelen te worden getroffen teneinde te zorgen voor transparante, voorspelbare en niet-discriminerende tarieven voor de toegang tot essentieel transport en de daarmee verband houdende *infrastructuur*. **Deze** tarieven moeten op een niet-discriminerende basis voor alle gebruikers van het systeem **gelden**.
- (10) **De** aanwezigheid van onafhankelijke **instanties in de lidstaten** vormt een belangrijk aspect bij het waarborgen van niet-discriminerende toegang tot het net. Deze **instanties** moeten ten minste bevoegd zijn om de **methode voor de vaststelling van** doorvoer- en distributietarieven en van tarieven voor de toegang tot installaties voor vloeibaar aardgas (LNG) **en opslaginstallaties** te bepalen of goed te keuren.
- (11) **De instanties in de lidstaten** kunnen **de methode voor de vaststelling van tarieven** goedkeuren op basis van een voorstel van de doorvoerbeheerders, van de distributienetbeheerders, of van de LNG-systeembeheerders **en beheerders van opslaginstallaties**, dan wel op basis van een voorstel dat is overeengekomen tussen deze systeembeheerder(s) en de gebruikers van het netwerk.
- (12) De **economische** voordelen **van de interne markt** moeten om redenen van **eerlijkheid en** concurrentievermogen **zo snel mogelijk** beschikbaar zijn voor de handel en industrie in de Gemeenschap, inclusief kleine en middelgrote ondernemingen, en voor alle burgers van de Gemeenschap.
- (13) **Afnemers van gas** moeten hun leverancier vrij kunnen kiezen. De voltooiing van de interne markt voor gas moet echter in fasen worden aangepakt, teneinde de industrie in staat te stellen zich aan te passen en te waarborgen dat er passende maatregelen en systemen zijn om de belangen van afnemers te beschermen en te waarborgen dat zij een echt en doeltreffend recht van keuze van leverancier hebben.
- (14) Verdergaande openstelling van de markt tot volledige concurrentie zal **sommige** verschillen tussen lidstaten geleidelijk opheffen. Transparantie en zekerheid bij de uitvoering van deze richtlijn moeten zijn gewaarborgd.
- (15) Richtlijn 98/30/EG voorziet in toegang tot opslag als onderdeel van het gassysteem. In het licht van de opgedane ervaring bij de totstandbrenging van de interne markt moeten aanvullende maatregelen worden genomen om de bepalingen inzake toegang tot opslag en andere ondersteunende diensten te verduidelijken en de scheiding van de exploitatie van transmissie- en distributiesystemen en gasopslaginstallaties en LNG-installaties te **versterken**.
- (16) **In** het belang van de voorzieningszekerheid, **de openbare dienstverlening en het milieu** moet het evenwicht tussen vraag en aanbod in de afzonderlijke lidstaten worden **bewaakt en moeten** passende maatregelen **worden genomen** indien de voorzieningszekerheid, **de openbare dienstverlening of het milieu** in gevaar komt.
- (17) **Zowel in het belang van milieubescherming als in het belang van een ontwikkeling die moet leiden tot een stabiele energievoorziening** zorgen de lidstaten ervoor dat de toegang van biogas en gas uit biomassa tot het net gegarandeerd is, mits de toegang tot de transmissienetten en hulpinstallaties ten volle verenigbaar is met de veiligheidsmaatstaven voor de installaties en de gebruiker.
- (18) **Langlopende „take-or-pay“-contracten** blijven voor de gasvoorziening in de lidstaten noodzakelijk en dienen als mogelijkheid voor gasvoorzieningsbedrijven gehandhaafd te blijven voorzover zijn niet haaks staan op de doelstellingen van deze richtlijn.

Woensdag, 13 maart 2002

- (19) De lidstaten moeten waarborgen dat alle afnemers het recht hebben tegen betaalbare, **gemakkelijk en goed vergelijkbare, transparante** en redelijke prijzen van **gas** van een bepaalde kwaliteit te worden voorzien. Teneinde de handhaving van de best mogelijke kwaliteit van de openbare dienstverlening in de Gemeenschap te waarborgen, moet de Commissie op gezette tijdstippen in kennis worden gesteld van alle de door lidstaten getroffen maatregelen ter verwezenlijking van de doelstellingen van deze richtlijn. De Commissie moet op gezette tijdstippen een verslag publiceren waarin de op nationaal niveau getroffen maatregelen ter verwezenlijking van de doelstellingen van openbare dienstverlening worden geanalyseerd en de doelmatigheid ervan wordt vergeleken, teneinde aanbevelingen te kunnen doen betreffende maatregelen die op nationaal niveau moeten worden genomen om een hoog peil van openbare dienstverlening te **bereiken**.
- (20) **Richtlijn 98/30/EG moet** derhalve worden gewijzigd.
- (21) Overeenkomstig het subsidiariteitsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel, zoals neergelegd in artikel 5 van het Verdrag, kunnen de doelstellingen van het voorgestelde optreden, te weten de totstandbrenging van een volledig operationele interne markt **voor gas die** door eerlijke concurrentie wordt gekenmerkt, niet voldoende door de lidstaten worden verwezenlijkt en kunnen zij derhalve wegens de omvang en de gevolgen van het optreden, beter door de Gemeenschap worden verwezenlijkt. Deze richtlijn beperkt zich tot het vereiste minimum om deze doelstellingen te verwezenlijken en gaat niet verder dan hiertoe nodig **is**.

HEBBEN DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

Richtlijn 98/30/EG wordt als volgt gewijzigd:

1. Overweging 11 luidt als volgt:

„(11) Overwegende dat ondernemingen in de aardgassector, alsmede biogas en gas uit biomassa producerende ondernemingen, in de regel moeten kunnen opereren zonder te worden gediscrimineerd.”

2. Artikel 1 wordt als volgt gewijzigd:

„Artikel 1

Bij deze richtlijn worden gemeenschappelijke regels vastgesteld voor de transmissie, distributie, levering en opslag van aardgas, biogas en gas uit biomassa. Vastgesteld worden de voorschriften voor de organisatie en het functioneren van de gassector, waartoe ook vloeibaar aardgas (LNG) behoort, de toegang tot de markt, de exploitatie van systemen, en de criteria en procedures die gelden voor het verlenen van toestemming voor de transmissie, de distributie, de levering en de opslag van aard- en biogas.”

3. Artikel 2 wordt als volgt gewijzigd:

a) Punt 9 wordt als volgt gewijzigd:

„9. „opslaginstallatie”: installatie die wordt gebruikt voor de opslag van aardgas en eigendom is van en/of geëxploiteerd wordt door een aardgasbedrijf, met uitsluiting van het gedeelte dat wordt gebruikt voor productieactiviteiten en LNG-installaties;”

b) Punt 11 wordt als volgt gewijzigd:

„11. „LNG-installatie”: terminal die voor het vloeibaar maken van aardgas of de invoer en de hervergassing van LNG gebruikt wordt;”

c) Punt 12 wordt als volgt gewijzigd:

„12. „systeem”: alle transmissie- en distributenetten, LNG-installaties en hulpvoorzieningen, zoals installaties en voorzieningen voor opslag en gelijkwaardige flexibiliteitsinstrumenten, het in evenwicht houden van de belasting en menging, die eigendom zijn van en/of geëxploiteerd worden door een aardgasbedrijf, met inbegrip van installaties met een ondersteunende functie anders dan opslag, alsmede die van verwante bedrijven die nodig zijn voor de toegang tot transmissie en distributie;”

Woensdag, 13 maart 2002

d) **het** volgende punt 20 bis wordt ingevoegd:

„20 bis. „niet-particuliere afnemer”: een gebruiker die aardgas koopt dat niet voor eigen huishoudelijk gebruik is bestemd; onder dit begrip vallen tevens elektriciteitscentrales, aardgasbedrijven en grootverbruikers;”

e) **Punt 25 wordt vervangen door:**

„25. „voorzieningszekerheid”: zowel de zekerheid van de voorziening en levering als de technische veiligheid;”

f) **Aan artikel 2 wordt het volgende nieuwe punt 26 toegevoegd:**

„26. „Flexibiliseringsinstrument”: een instrument om het aanbod van gas af te stemmen op fluctuaties in de vraag van een klant, zoals de toegang tot voorraden, of flexibiliteit in verband met de keten van LNG.”

4. Artikel 3 wordt vervangen door het volgende:

„Artikel 3

1. De lidstaten waarborgen op basis van hun institutionele organisatie en met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel dat **gasbedrijven**, onverminderd lid 2, volgens de beginselen van deze richtlijn worden geëxploiteerd met het oog op de totstandbrenging van een **gasmarkt** met mededinging **en een veilige en milieuvriendelijke handel en verbruik van gas**. De lidstaten mogen, wat rechten en plichten betreft, deze bedrijven niet verschillend behandelen.

2. Met inachtneming van de toepasselijke bepalingen van het Verdrag, met name artikel 86, mogen de lidstaten in het algemeen economisch belang aan **gasbedrijven** openbare-dienstverplichtingen opleggen, die betrekking kunnen hebben op de voorzieningszekerheid, regelmaat, kwaliteit en prijs van de leveringen alsmede op de bescherming van het milieu **(met inbegrip van klimaatverandering) en energie-efficiëntie en onderzoek en ontwikkeling**. Deze verplichtingen moeten duidelijk gedefinieerd, transparant, niet-discriminerend en controleerbaar zijn. **Openbare-dienstverplichtingen mogen de concurrentie tussen de gasondernemingen niet onredelijk beperken**. Ter nakoming van openbare-dienstverplichtingen met betrekking tot de voorzieningszekerheid, **transmissie/doorvoer en het eindverbruik alsmede de bevordering en het gebruik van hernieuwbare energiebronnen** kunnen de lidstaten langetermijnplanning invoeren, daarbij rekening houdend met de mogelijkheid dat derde partijen toegang tot het systeem wensen. **De regelgevende instanties volgen de ontwikkeling van de kleinhandelstarieven, met name in verhouding tot de nationale consumentenprijzen, de inkomens en de kosten van levensonderhoud. De consumentenorganisaties en andere relevante ondernemingen worden terzake naar behoren geraadpleegd. De lidstaten kunnen in het licht van de nationale omstandigheden van nader aangeduide ondernemingen verlangen dat zij bij particuliere verbruikers bepaalde maximumtarieven niet overschrijden. Zodra een toereikend concurrentieniveau is bereikt, worden alle maximumtarieven afgeschaft.**

3. De lidstaten nemen passende maatregelen om **huishoudelijke** eindafnemers te beschermen en om een hoog niveau van consumentenbescherming te waarborgen, met name met betrekking tot de transparantie van **algemene** contractbepalingen en -voorwaarden, algemene informatie en mechanismen ter beslechting van geschillen. Deze maatregelen omvatten in het bijzonder de in de bijlage beschreven maatregelen. **De lidstaten zorgen dat de individuele afnemers principieel de mogelijkheid hebben van leverancier te veranderen.**

4. De lidstaten nemen passende maatregelen ter verwezenlijking van de doelstellingen inzake sociale en economische samenhang, milieubescherming en voorzieningszekerheid, met name door het onderhoud en de aanleg van de noodzakelijke netinfrastructuur, inclusief koppelingscapaciteit.

5. De lidstaten kunnen besluiten de bepalingen van artikel 4 niet toe te passen op de distributie, voorzover de toepassing daarvan zou verhinderen dat de aardgasbedrijven zich rechtens of feitelijk van de hun in het algemeen economisch belang opgelegde verplichtingen kwijten en voorzover de ontwikkeling van het handelsverkeer niet wordt beïnvloed in een mate die strijdig is met de belangen van de Gemeenschap. De belangen van de Gemeenschap omvatten onder meer concurrentie met betrekking tot de in aanmerking komende afnemers overeenkomstig deze richtlijn en artikel 86 van het Verdrag.”

Woensdag, 13 maart 2002

5. Het volgende artikel 3 bis wordt ingevoegd:

„Artikel 3 bis

1. De lidstaten stellen de Commissie om de twee jaar in kennis van alle maatregelen die zijn vastgesteld om aan de verplichtingen van openbare dienstverlening te voldoen, **alsook over de gevolgen daarvan voor de nationale en internationale concurrentie in de gasector**, ongeacht of deze maatregelen een afwijking van de bepalingen van deze richtlijn inhouden. Deze kennisgeving heeft onder meer betrekking op maatregelen betreffende milieubescherming, voorzieningszekerheid, bescherming van de afnemers, inclusief eindafnemers, sociale en regionale samenhang en handhaving van de kwaliteit van de dienstverlening.

2. De Commissie publiceert om de twee jaar een verslag met een analyse van de verschillende in de lidstaten genomen maatregelen om een hoog peil van openbare dienstverlening te bereiken, en met een onderzoek naar de doeltreffendheid van deze maatregelen, **met name naar de mededingingseffecten op de gasmarkt**. Waar toepasselijk doet de Commissie aanbevelingen betreffende op nationaal niveau te nemen maatregelen om een hoog peil van openbare dienstverlening te bereiken, **dan wel maatregelen die ertoe dienen marktafscherming te verhinderen**.

3. **De verbruikers worden ook geïnformeerd over hun rechten met betrekking tot universele diensten.**”

6. Het volgende artikel 4 bis wordt ingevoegd:

„Artikel 4 bis

1. De lidstaten wijzen een instantie aan, die de in artikel 22 bedoelde onafhankelijke regelgevende instantie kan zijn, om toe te zien op kwesties betreffende de voorzieningszekerheid. Deze instantie controleert met name het evenwicht tussen vraag en aanbod op de nationale markt, het niveau van de verwachte toekomstige vraag, geplande of in aanbouw zijnde extra capaciteit en **de toestand waarin de netwerken verkeren en het onderhoud ervan en beoordeelt de potentiële transmissiecapaciteit**. Deze instantie publiceert jaarlijks uiterlijk op 31 juli een verslag over haar bevindingen met betrekking tot deze kwesties alsmede de getroffen of overwogen maatregelen om deze kwesties op te lossen en zendt dit verslag onverwijld naar de Commissie.

Deze instantie draagt bij aan de ontwikkeling van de interne gasmarkt en bevordert de harmonisering en de totstandbrenging van gelijke concurrentievoorwaarden op het gebied van gas op Europees vlak door op transparante wijze samen te werken met andere instanties en de Commissie teneinde ervoor te zorgen dat de bepalingen van deze richtlijn inzake gas in alle lidstaten consequent worden toegepast.

Daartoe streven de nationale of regionale regelgevende instanties met name naar overeenstemming over de meest geschikte instrumenten en oplossingen voor het aanpakken van bepaalde situaties op de Europese gasmarkt.

Wanneer de Commissie aanbevelingen tot de lidstaten richt over de geharmoniseerde toepassing van de bepalingen van deze richtlijn met het oog op de verwezenlijking van de in deze richtlijn vermelde doelstellingen, dragen de lidstaten er zorg voor dat de nationale regelgevende instanties bij de uitvoering van hun taken maximaal rekening houden met die aanbevelingen.

2. **De samenwerking vindt o.a. plaats in een comité of groep bestaande uit Europese regelgevers voor de gasector. De Commissie richt een Europese Groep van regelgevende instanties voor de Europese gasmarkt op, die een passend orgaan zal zijn voor het bevorderen van de samenwerking en coördinatie tussen de nationale regelgevende instanties, teneinde de ontwikkeling van de interne markt voor gas te stimuleren en naar consequente toepassing van de regelgeving in alle lidstaten te streven.**

3. **Op grond van het in lid 1 bedoelde verslag dient de Commissie jaarlijks bij het Europees Parlement en de Raad een mededeling in waarin kwesties betreffende het capaciteitsniveau van systemen en de zekerheid van de aardgasvoorziening in de Gemeenschap worden onderzocht, met name het bestaande en geplande evenwicht tussen vraag en aanbod. Waar nodig doet de Commissie aanbevelingen.**”

Woensdag, 13 maart 2002

7. Artikel 7 wordt vervangen door het volgende:

„Artikel 7

1. **Ieder aardgasbedrijf met eigen transmissie-, opslag- of LNG-installaties, is als systeembeheerder verantwoordelijk voor** het beheer, de zorg voor het onderhoud en de ontwikkeling van **zijn installaties** alsmede **voor zijn** koppelingen met andere systemen, teneinde voorzieningszekerheid te waarborgen.

2. Elke transmissie-, opslag- en/of LNG-systeembeheerder:

- a) beheert, onderhoudt en ontwikkelt onder economische voorwaarden veilige, betrouwbare en efficiënte transmissie-, opslag- en/of LNG-installaties en besteedt daarbij de nodige aandacht aan het milieu;
- b) maakt geen onderscheid tussen systeemgebruikers of categorieën van systeemgebruikers, met name niet ten gunste van verwante bedrijven;
- c) verstrekt elk ander transmissie-, opslag- en/of LNG-bedrijf en/of elk distributiebedrijf voldoende informatie om te waarborgen dat het transport en de opslag van aardgas kunnen geschieden op een wijze die verenigbaar is met de veilige en doelmatige exploitatie van het stelsel van systemen.

3. De door beheerders van transmissie- en distributiesystemen vastgestelde regels voor het in evenwicht houden van het gassysteem moeten transparant en niet-discriminerend zijn. De tarieven en voorwaarden voor het verlenen van dergelijke diensten door systeembeheerders moeten op een niet-discriminerende wijze in overeenstemming met de heersende marktprijzen worden **gepubliceerd. Voordat** zij van kracht worden, **worden deze tarieven en voorwaarden dan wel de wijze waarop zij worden vastgesteld, goedgekeurd door een of meer van de in artikel 22, lid 1, genoemde door de lidstaten overeenkomstig de in artikel 22, lid 1, vastgelegde procedure aangewezen instanties.**”

8. De volgende artikelen 7 bis en 7 ter worden ingevoegd:

„Artikel 7 bis

1. De lidstaten kunnen verlangen dat transmissienetbeheerders **bij** het onderhoud en de ontwikkeling van het transmissiesysteem, inclusief koppelingcapaciteit, **bepaalde minimumnormen in acht nemen.**

2. Tenzij de transmissiesysteembeheerder, wat de eigendom betreft, reeds volledig onafhankelijk is van andere activiteiten die geen verband houden met het transmissiesysteem, moet de transmissiesysteembeheerder, althans met betrekking tot zijn rechtsvorm, organisatie en besluitvorming, onafhankelijk zijn van andere, niet met transmissie verbonden activiteiten.

Teneinde de onafhankelijkheid van de transmissiesysteembeheerder te waarborgen, gelden de volgende criteria:

- a) De personen die verantwoordelijk zijn voor het beheer van het transmissiesysteem mogen niet deelnemen in bedrijfsstructuren van het geïntegreerde aardgasbedrijf die direct of indirect verantwoordelijk zijn voor het dagelijkse beheer van de productie, distributie en levering van gas;
- b) Er moeten passende maatregelen worden getroffen teneinde ervoor te zorgen dat op zodanige wijze rekening wordt gehouden met de persoonlijke belangen van de personen die verantwoordelijk zijn voor het beheer van het transmissiesysteem dat gewaarborgd is dat zij onafhankelijk kunnen functioneren;
- c) De netbeheerder moet, **wat de toegang tot de** voor het onderhoud en de ontwikkeling van **de netten** noodzakelijke bedrijfsmiddelen **betreft, de jure en de facto onafhankelijk zijn van de gasdistributie-onderneming.**

Artikel 7 ter

Transmissiesysteembeheerders schaffen de energie die zij ter uitvoering van hun taken gebruiken aan volgens transparante, niet-discriminerende en op de markt gebaseerde procedures.”

Woensdag, 13 maart 2002

9. Artikel 10 *wordt als volgt gewijzigd:*

a) *Lid 1 komt als volgt te luiden:*

„1. Elk distributiebedrijf exploiteert, onderhoudt en ontwikkelt op economische voorwaarden een veilig, betrouwbaar en efficiënt systeem, en ontziet daarbij het milieu.”

b) *Lid 3 komt als volgt te luiden:*

„3. Elk distributiebedrijf verstrekt de andere distributiebedrijven en/of transmissiebedrijven en/of opslagbedrijven voldoende informatie om te waarborgen dat het transport en de opslag van aardgas kunnen geschieden op een wijze die verenigbaar is met de veilige en doelmatige exploitatie van het stelsel van systemen.”

c) Na lid 3 wordt het volgende lid 4 toegevoegd:

„4. Tenzij de distributiesysteembeheerder, wat de eigendom betreft, reeds volledig onafhankelijk is van andere activiteiten die geen verband houden met het distributiesysteem, moet de distributiesysteembeheerder, althans met betrekking tot zijn rechtsvorm, organisatie en besluitvorming, onafhankelijk zijn van andere, niet met distributie verbonden activiteiten.

Teneinde de onafhankelijkheid van de distributiesysteembeheerder te waarborgen, gelden de volgende criteria:

- a) De personen die verantwoordelijk zijn voor het beheer van het distributiesysteem mogen niet deelnemen in bedrijfsstructuren van het geïntegreerde aardgasbedrijf die direct of indirect verantwoordelijk zijn voor het dagelijkse beheer van productie, transmissie en levering van gas.
- b) Er moeten passende maatregelen worden genomen teneinde ervoor te zorgen dat op zodanige wijze rekening wordt gehouden met de persoonlijke belangen van de personen die verantwoordelijk zijn voor het beheer van het distributiesysteem dat gewaarborgd is dat zij onafhankelijk kunnen functioneren.
- c) De distributiesysteembeheerder moet volledige controle uitoefenen over alle voor het onderhoud en de ontwikkeling van het net noodzakelijke **bedrijfsmiddelen**.

De bepalingen van de eerste en tweede alinea zijn van toepassing met ingang van 1 januari 2004. De lidstaten kunnen besluiten deze bepalingen niet toe te passen op geïntegreerde aardgasbedrijven die op dat tijdstip minder dan 100 000 afnemers bedienen.”

10. Het volgende artikel 11 bis wordt ingevoegd

„Artikel 11 bis

De in artikel 7 bis, lid 2, en artikel 10, lid 4, vervatte regels beletten niet een gecombineerd van transmissie- en distributiesystemen door een beheerder die wat de rechtsvorm, organisatie en besluitvorming betreft volledig onafhankelijk is van andere, niet met het beheer van het transmissie- of distributiesysteem verbonden activiteiten en aan de eisen van artikel 7 bis, lid 2, voldoet.”

11. In artikel 13 wordt lid 3 vervangen door het volgende:

„3. Om discriminatie, kruissubsidies en concurrentievervalsing te voorkomen, voeren geïntegreerde aardgasbedrijven intern afzonderlijke boekhoudingen voor de transmissie-, distributie-, leverings-, LNG- en opslagactiviteiten met betrekking tot aardgas en, in voorkomend geval, op geconsolideerde basis, voor hun niet-gasactiviteiten, zoals zij dat zouden moeten doen indien die activiteiten door verschillende bedrijven zouden worden uitgevoerd. Deze interne boekhoudingen bevatten per activiteit een balans en een winst- en verliesrekening.”

12. De artikelen 14 en 15 komen als volgt te luiden:

„Artikel 14

*1. De lidstaten dragen zorg voor de invoering van een systeem voor toegang van derden tot de transmissie- en distributienetten, dat is gebaseerd op gepubliceerde tarieven **of op gepubliceerde essen-***

Woensdag, 13 maart 2002

tiële voorwaarden die voor alle in aanmerking komende afnemers gelden en die objectief worden toegepast zonder onderscheid te maken tussen gebruikers van het net. **De lidstaten dragen er zorg voor dat** deze tarieven **of de methode voor de berekening van de tarieven**, voordat zij van kracht worden, **op verzoek of van ambtswege** door instanties overeenkomstig artikel 22, lid 1 worden beoordeeld.

2. Transmissiesysteembeheerders hebben, indien nodig en ten behoeve van de uitvoering van hun taken waaronder die met betrekking tot grensoverschrijdende transmissie, toegang tot het net van andere transmissiesysteembeheerders op basis van dezelfde voorwaarden en beginselen als bedoeld in lid 1.

3. **Onverminderd de bepalingen van leden 1 en 2 treffen de lidstaten de vereiste maatregelen om onderhandelingen mogelijk te maken over contracten waarin het toegestaan is capaciteit te reserveren, ook op lange termijn, in hogedruknetten en bestaande of nog te bouwen opslag- of LNG-installaties, wanneer een dergelijke reservering nuttig is om de voorziening veilig te stellen, de koppelingcapaciteit te verhogen of in te staan voor de aanvoer van zeer grote gasvolumes.**

De contracten als bedoeld in alinea 1 worden gesloten tussen de betrokken aardgasbedrijven en mogen geen onrechtmatige bepalingen of ongerechtvaardigde beperkingen van de mededinging bevatten.

De lidstaten overleggen indien nodig om de verwezenlijking van installaties of grensoverschrijdende koppelingcapaciteit te vergemakkelijken.

Artikel 15

1. Voor de organisatie van de toegang tot opslaginstallaties en gelijkwaardige flexibiliteitsinstrumenten, wanneer dat technisch en/of economisch noodzakelijk is voor efficiënte toegang tot het systeem voor de levering aan afnemers, alsmede voor de organisatie van de toegang tot andere ondersteunende diensten, kunnen de lidstaten een van de twee of beide in de leden 2 en 3 bedoelde procedures kiezen. Bij deze procedures worden objectieve, transparante en niet-discriminerende criteria gehanteerd.

2. Bij toegang tot het systeem via onderhandelingen nemen de lidstaten de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat aardgasbedrijven en in aanmerking komende afnemers binnen en buiten het door het stelsel van systemen bestreken grondgebied kunnen onderhandelen over toegang tot het systeem met het oog op het sluiten van leveringscontracten op basis van vrijwillige handelsovereenkomsten. De partijen moeten worden verplicht te goeder trouw over toegang tot het systeem te onderhandelen.

Over contracten voor toegang tot het systeem wordt met de betrokken systeembeheerder of aardgasbedrijven onderhandeld. De lidstaten schrijven de aardgasbedrijven voor dat zij hun belangrijkste handelsvoorwaarden voor het gebruik van het systeem uiterlijk (datum vermelden) en vervolgens elk jaar publiceren.

3. Lidstaten die kiezen voor gereguleerde toegang nemen de nodige maatregelen zodat aardgasbedrijven en in aanmerking komende afnemers binnen en buiten het door het stelsel van systemen bestreken grondgebied een recht van toegang tot het systeem krijgen op basis van gepubliceerde tarieven en/of andere voorwaarden en verplichtingen voor het gebruik van dat systeem. Dit recht van toegang voor in aanmerking komende afnemers kan worden verleend door hen in staat te stellen leveringscontracten af te sluiten met andere concurrerende aardgasbedrijven dan de eigenaar en/of beheerder van het systeem of een verwant bedrijf.

4. **De lidstaten treffen de nodige maatregelen opdat aardgasondernemingen afnemers en de distributieondernemingen flexibiliseringsinstrumenten ter beschikking stellen, voorzover dit om technische en economische redenen voor het aanbod van een performante toegang tot het net nodig is."**

Woensdag, 13 maart 2002

14. Aan artikel 17 wordt het volgende lid 3 toegevoegd:

„3. Weigering van toegang is alleen mogelijk in de in lid 1 opgesomde gevallen. De lidstaten zorgen ervoor dat de gehele beschikbare capaciteit van de netten en indien nodig van de opslaginstallaties toegankelijk wordt gemaakt voor de gebruikers van het systeem, voorzover dit de veiligheid van het systeem niet in gevaar brengt.

De in artikel 22 genoemde instanties verzoeken de beheerders van transmissienetten en opslaginstallaties op gezette tijden en steeds wanneer er extra capaciteit beschikbaar komt opgave te doen van de beschikbare capaciteit. De informatie over de beschikbare capaciteit wordt gepubliceerd.”

15. Artikel 18 komt als volgt te luiden:

„Artikel 18

1. De lidstaten waarborgen dat alle niet-particuliere afnemers uiterlijk vanaf 1 januari 2004 vrij zijn gas van de leverancier van hun keuze af te nemen en de rechten van in aanmerking komende afnemers op toegang voor derden hebben, teneinde deze leveringen te kunnen uitvoeren overeenkomstig de artikelen 14 en 15.

2. De lidstaten waarborgen dat alle afnemers uiterlijk vanaf 1 januari 2005 vrij zijn gas van de leverancier van hun keuze af te nemen en de rechten van in aanmerking komende afnemers op toegang voor derden hebben, teneinde deze leveringen te kunnen uitvoeren overeenkomstig de artikelen 14 en 15.”

16. Artikel 22 wordt vervangen door het volgende:

„Artikel 22

1. De lidstaten **wijzen een of meer bevoegde diensten als** regelgevende instanties **aan. Zij moeten voorts de grootst mogelijke onafhankelijkheid bezitten ten opzichte van de regeringen van de lidstaten en geheel onafhankelijk zijn van de belangen van de gasector. Hun taak is het permanent volgen van de markt, waarbij zij hun aandacht met name richten op de omvang van de concurrentie en de totstandbrenging van gelijke concurrentievoorwaarden op de gasmarkt.** Zij moeten ten minste als enige bevoegd zijn om:

- a) bepalingen en voorwaarden inzake aansluiting op en toegang tot nationale netten, inclusief transmissie- en distributietarieven **of de methoden voor berekening ervan of benchmarking-tarieven voor toegang tot LNG-installaties of de methoden van berekening ervan** vast te stellen of goed te keuren **vóór de toepassing ervan;**
- b) toezicht te houden op de splitsing van boekhoudingen en verdere maatregelen te treffen om ervoor te zorgen dat er geen sprake is van kruissubsidies voor de productie-, transmissie- en distributieactiviteiten en de transmissie-, distributie- en handels/leverings- en kleinhandelsactiviteiten;
- c) de bepalingen en voorwaarden voor het verrichten van compenserende diensten vast te stellen **vóór de toepassing ervan;**
- d) te waarborgen dat er niet-discriminerende, concurrentiebevorderende regelingen bestaan voor de toegang tot en het beheer en de toewijzing van koppelingscapaciteit in overleg met de nationale regelgevende instanties van de lidstaten waarmee koppelleidingen bestaan; mechanismen voor het verhelpen van capaciteitsknelpunten binnen het nationale gassysteem vast te stellen of goed te keuren;
- e) te waarborgen dat er niet-discriminerende, concurrentiebevorderende regelingen bestaan voor het verhelpen van capaciteitsknelpunten binnen het nationale gassysteem;
- f) te zorgen voor de naleving van de in artikel 3, leden 3 en 4, bedoelde vereisten;
- g) de voorwaarden alsmede de beschikbaarheid van de geboden flexibiliteit te beoordelen;
- h) de verbindendheid van de procedures voor de berekening van de doorvoer- en distributietarieven goed te keuren en vast te stellen;
- i) de ontwikkelingen op de markt op het stuk van concentratie te observeren en er verslag over uit te brengen, en om aan de desbetreffende nationale instanties die belast zijn met het toezicht op fusies en concentraties advies uit te brengen over voorgenomen eigendomswisselingen in de industrie.

Woensdag, 13 maart 2002

2. *De lidstaten nemen de nodige maatregelen om te waarborgen dat de in lid 1 bedoelde regelgevende instanties de in dit artikel bedoelde taken op een efficiënte en snelle manier kunnen uitvoeren.*
3. De lidstaten voorzien in geschikte en doelmatige mechanismen voor regelgeving, controle en transparantie, teneinde eventueel misbruik van een machtspositie, met name ten nadele van de gebruikers, en eventueel marktondermijnend *of concurrentiebeperkend* gedrag te voorkomen. Deze mechanismen, *met inbegrip van jaarlijkse evaluaties door de regelgevende instantie*, moeten de bepalingen van het Verdrag, en met name artikel 82, in acht nemen.
4. *De lidstaten verlenen de bevoegde instanties de bevoegdheid om indien nodig beheerders van een transmissie- of distributienet te verplichten de in lid 1 genoemde voorwaarden, regels en tarieven zodanig te wijzigen dat zij passend zijn in de zin van het vastgestelde of goedgekeurde kader en op niet-discriminerende wijze worden toegepast.*
5. *Over een bij de bevoegde instanties ingediende en op de in lid 1 genoemde criteria berustende klacht tegen de beheerder van een transmissie- of distributienet moet binnen een periode van maximaal twee maanden een verbindend besluit worden genomen.*
6. De lidstaten dragen er zorg voor dat passende maatregelen, waaronder bestuursrechtelijke of strafrechtelijke procedures in overeenstemming met hun nationale wetgeving, tegen de verantwoordelijke natuurlijke of rechtspersonen worden genomen wanneer door deze richtlijn opgelegde vertrouwelijkheidsregels niet in acht zijn genomen.
7. *De lidstaten zien erop toe dat de regelgevende instanties de bevoegdheid hebben de vrijmaking uit langetermijncontracten te gelasten van gascapaciteit of capaciteit voor het vervoer van gas tegen marktprijzen, indien de regelgevende autoriteit van mening is dat dit noodzakelijk is voor de ontwikkeling van een duurzame concurrentie."*
17. Artikel 28 wordt vervangen door het volgende:
- „Artikel 28
- De Commissie toetst de toepassing van deze richtlijn en dient voor (datum vermelden) en uiterlijk (datum vermelden) bij het Europees Parlement en de Raad een verslag in over de opgedane ervaring met en de geboekte vooruitgang bij de totstandbrenging van een voltooide en volledig operationele interne markt voor aardgas, zodat het Europees Parlement en de Raad te gelegener tijd de maatregelen kunnen vaststellen die nodig zijn voor verdere verbetering van de interne markt voor aardgas. In het verslag wordt in het bijzonder ingegaan op de mate waarin de vereisten van deze richtlijn met betrekking tot ontvlechting en tariefregeling hebben bijgedragen tot het waarborgen van eerlijke en niet-discriminerende toegang tot het gassysteem in de Gemeenschap. In het verslag worden tevens onderzocht in hoeverre behoefte is aan harmonisatie die niet samenhangt met de bepalingen van deze richtlijn.
- Het verslag bevat tevens een evaluatie van de vooruitgang die is geboekt in het kader van de bilaterale betrekkingen met aardgasproducerende en -exporterende derde landen ter bevordering van de wederkerigheid van de voorwaarden voor toegang tot de hulpbronnen, productie-installaties en infrastructuur voor het transport van aardgas en ter versterking van de mededinging zowel in deze landen als in de Gemeenschap.*
- Het verslag bevat tot slot een evaluatie van de gevolgen die de ontwikkeling van de regels voor toegang tot de netten van aardgasproducerende en -exporterende derde landen zal hebben voor de mededinging tussen communautaire bedrijven."*
18. Er wordt een bijlage toegevoegd, waarvan de tekst is weergegeven in de bijlage bij deze richtlijn.

Artikel 2

De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om uiterlijk ...⁽¹⁾ aan deze richtlijn te voldoen. Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis.

⁽¹⁾ Twee jaar na inwerkingtreding van deze richtlijn.

Woensdag, 13 maart 2002

Wanneer lidstaten deze bepalingen aannemen, wordt in die bepalingen naar deze richtlijn verwezen of wordt hiernaar verwezen bij de officiële bekendmaking van de bepalingen. De regels voor deze verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.

Artikel 3

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag volgende op die van haar bekendmaking in het Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen.

Artikel 4

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.

Gedaan te ..., de ...

Voor het Europees Parlement
De Voorzitter

Voor de Raad
De Voorzitter

BIJLAGE

Onverminderd de communautaire voorschriften inzake consumentenbescherming, met name Richtlijn 93/13/EG van de Raad **van 5 april 1993 betreffende oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten** ⁽¹⁾ en Richtlijn 97/7/EG van het Europees Parlement en de Raad **van 20 mei 1997 betreffende de bescherming van de consument bij op afstand gesloten overeenkomsten** ⁽²⁾:

- a) *dragen de lidstaten er zorg voor dat de eindgebruikers recht hebben op een contract met hun elektriciteitsleverancier waarin zijn opgenomen:*
- de identiteit en het adres van de leverancier;
 - de geleverde diensten, de aangeboden kwaliteitsniveaus van de diensten en de benodigde tijd voor de eerste aansluiting;
 - de aangeboden soorten onderhoudsdiensten;
 - de wijze waarop de meest recente informatie over alle geldende tarieven en onderhoudskosten kan worden verkregen;
 - de duur van het contract, de voorwaarden voor verlenging en beëindiging van de diensten en van het contract;
 - alle vergoedingen en terugbetalingsregelingen die gelden indien de contractuele kwaliteitsniveaus van de diensten niet worden gehaald; en
 - de methode voor het inleiden van procedures voor de beslechting van geschillen overeenkomstig punt f);

De voorwaarden dienen eerlijk en vooraf genoegzaam bekend te zijn. Deze gegevens worden in elk geval verstrekt voordat het contract wordt gesloten.

Indien contracten via tussenpersonen worden gesloten, worden bovenstaande gegevens eveneens verstrekt alvorens het contract wordt gesloten.

- b) *dragen de lidstaten er zorg voor dat de eindgebruikers op afdoende wijze in kennis worden gesteld van ieder voornemen de contractvoorwaarden te wijzigen en de mogelijkheid krijgen de contracten op te zeggen indien zij de nieuwe voorwaarden niet aanvaarden. De verbruikers worden op de hoogte gesteld van*

⁽¹⁾ PB L 95 van 21.4.1993, blz. 29.

⁽²⁾ PB L 144 van 4.6.1997, blz. 19.